

การป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย THE PREVENTION AND SUPPRESSION OF TRADEMARK INFRINGEMENT IN THAILAND

สุพิชญ์กฤตา พาณิชกิโรจน์ และ นพรุจ ศักดิ์ศิริ
Supitchkrita Panitkitjarod and Noparuj Saksiri

คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
Faculty of Social Science, Royal Police Cadet Academy
Email: spktmlk@hotmail.com

Received 08/01/2564

Revised 09/05/2565

Accepted 17/05/2565

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสาเหตุเกี่ยวกับการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย 2) ศึกษาสภาพปัญหาในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย 3) นำเสนอแนวทางการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย วิธีดำเนินการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการศึกษาค้นคว้าเอกสารและโดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจงจำนวน 12 คน ประกอบด้วย ตัวแทนเจ้าของเครื่องหมายการค้าจำนวน 5 คน ตัวแทนหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายจำนวน 5 คน และตัวแทนจากฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติจำนวน 2 คน

ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุของการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทยมาจาก 1) ผู้กระทำผิด 2) เหยื่อ 3) โอกาสที่เหมาะสม ส่วนสภาพปัญหาในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในปัจจุบันมาจาก 1) ปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรภายในองค์กร ได้แก่ ปัญหาบุคลากรขาดแคลนและไม่มีความเชี่ยวชาญ ปัญหาการขาดงบประมาณ ปัญหาการขาดวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ปัญหาการทุจริตของเจ้าหน้าที่และปัญหาการจัดอบรมบุคลากร 2) สภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ ปัญหาด้านการเมือง ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านสังคม และปัญหาด้านเทคโนโลยี แนวทางการแก้ไขปัญหามาป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในปัจจุบันสามารถทำได้ทั้งสิ้น 6 แนวทาง ได้แก่ 1) การปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกให้กับสังคม 2) การเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องและยกเลิกระเบียบที่ไม่จำเป็น 3) การเพิ่มงบประมาณสนับสนุนการปฏิบัติงานทุกด้านของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย 4) การสร้างหลักสูตรอบรมเจ้าหน้าที่ 5) การจัดตั้งสมาคมเจ้าของเครื่องหมายการค้า 6) การฟื้นฟูเศรษฐกิจภายในประเทศ

คำสำคัญ: เครื่องหมายการค้า การป้องกันและปราบปราม การละเมิด

Abstract

This research study aims to 1) study the causes of trademark infringement in Thailand, 2) study the problem of prevention and suppression of trademark infringement in Thailand, 3) to propose guidelines for the prevention and suppression of trademark infringement in Thailand. The Research method that were use was qualitative research by studying documented data and by in-depth interviews with target groups or key informants. Using a semi-structured interview using a highly specific method of selecting key informants, 12 people, consisting of five trademark owner representatives, five law enforcement representatives and two representatives from the legislature and the executive branch.

The research results were found that the causes of trademark infringement in Thailand are from 1) the culprit 2) the victim 3) the right opportunity. As for the current problems in the prevention and prevention act suppression of trademark infringement, 1) internal resource management problems such as lack of personnel and lack of expertise. Budget problem, the problem of lack of materials and equipment in the operation. The problem of corruption of the staff and the problem of personnel training. 2) The external environment: Political problems, Economic problem, Social problem, and technology problems. There are 6 ways to solve the problem of prevention and suppression of trademark infringement at present: 1) cultivating values and consciousness for society 2) adding relevant laws and eliminating unnecessary regulations 3) increasing the budget to support operations compliance with all aspects of law enforcement agencies 4) Creating training courses for officers 5) Establishing a trademark owner association 6) Domestic economic recovery.

Keywords: trademark, Prevention and suppression, Infringement

1. บทนำ

มนุษย์ (Homo sapiens) ถือกำเนิดบนโลกมามากกว่า 200,000 ปี มีการกระจายจำนวนประชากรมนุษย์ไปทั่วโลก และมีลักษณะทางพันธุกรรมที่แตกต่างกันไปตามปัจจัยของสภาพแวดล้อม มนุษย์ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันมีการอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นสังคมรวมถึงมีการปรับตัวและพัฒนาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตทุกอย่างเพื่อให้มีการดำรงเผ่าพันธุ์อยู่รอดมาถึงปัจจุบัน ความต้องการในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ที่ถูกสนองโดยการคิดค้น ผลิตภัณฑ์และบริการมาเพื่อรองรับความต้องการของมนุษย์ในทุก ๆ มิติ อันเป็นจุดเริ่มต้นของการทำการค้าต่าง ๆ ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจตั้งแต่อดีตมาถึงปัจจุบัน การผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์นั้นจะมีจำนวนสูงมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามจำนวนประชากรมนุษย์ที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์ของแบรนด์ให้ผู้คนจดจำสินค้าได้ จึงมีการสร้างเครื่องมือชนิดหนึ่งขึ้นเพื่อทำการบ่งชี้ว่า สินค้าและบริการ แต่ละอย่างมีความแตกต่างกันอย่างไร มีชื่อเรียกอย่างไร ใครคือผู้ผลิตและผู้ให้บริการ เพื่อป้องกันพื้นที่ทางการค้าของตัวเอง เครื่องมือขึ้นนี้คือ “เครื่องหมายการค้า”

เมื่อสินค้าถูกจำหน่าย หรือ มีการให้บริการ ผ่านเครื่องหมายการค้าใดเครื่องหมายการค้าหนึ่ง ซึ่งส่งผลกระทบต่อมาเป็นเวลานาน สินค้าและบริการนั้น ๆ จะเริ่มมีชื่อเสียงและมีมูลค่าทางการค้ามากขึ้น บุคคลกลุ่มหนึ่งจึงพยายามแทรกแซงเพื่อฉกฉวยแบ่งเอาผลประโยชน์ทางการค้านี้โดยไม่สุจริต ซึ่งได้กระทำการ ปลอมแปลง เลียนแบบ ดัดแปลงเครื่องหมายการค้า มาประดับในสินค้าและบริการของตน เพื่อหลอกลวงให้ประชาชนเข้าใจว่า สินค้าและบริการนั้น ๆ เป็นของตัวเอง ซึ่งถือเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทหนึ่ง เรียกว่า “อาชญากรรมการละเมิดเครื่องหมายการค้า”

สถิติการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ ในปี พ.ศ. 2563 (ม.ค.-เม.ย.) มีการก่ออาชญากรรมเกี่ยวกับการละเมิดเครื่องหมายการค้าดังนี้ 1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2563 มีจำนวนคดีทั้งสิ้น 658 คดี ของกลางทั้งสิ้น 73,967 ชิ้น 2. กรมศุลกากร ในปี พ.ศ. 2563 มีจำนวนคดีทั้งสิ้น 294 คดี จำนวนของกลางทั้งสิ้น 11,202,232 ชิ้น คดีเกี่ยวกับอาชญากรรมการละเมิดเครื่องหมายการค้ามีอัตราเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น มีจำนวนของกลางนับล้านชิ้นซึ่งสร้างความเสียหายให้กับเหล่าบรรดาเจ้าของเครื่องหมายการค้าอย่างมหาศาล รวมไปถึงเศรษฐกิจภายในประเทศ

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษาถึงปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับการละเมิดเครื่องหมายการค้าอย่างละเอียด เพื่อให้เข้าใจถึงต้นตอสภาพปัญหาในปัจจุบัน ความเสียหายในด้านต่าง ๆ ที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าต่างได้รับ รวมไปถึงปัญหาการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ช่องว่างทางกฎหมายต่าง ๆ ข้อคิดเห็นของฝ่ายนิติบัญญัติ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของเชิงการปฏิบัติ หรือเชิงนโยบาย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อเจ้าของเครื่องหมายการค้าและเป็นการส่งเสริมให้ภาพลักษณ์ของประเทศไทยดีขึ้นปลอดจากสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้าซึ่งจะกลายเป็นปัจจัย

ส่งเสริมให้ต่างชาติดักล่าเข้ามาลงทุนภายในประเทศมากขึ้นเนื่องจากมั่นใจได้ว่าสินค้าของตนจะไม่ถูกละเมิดจนสูญเสียรายได้มหาศาล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสาเหตุเกี่ยวกับการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาถึง 1) สาเหตุเกี่ยวกับการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย 2) สภาพปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย 3) แนวทางการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้นำงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎีทางอาชญาวิทยาและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้อธิบายการกระทำความผิดละเมิดเครื่องหมายการค้าและสภาพปัญหาในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับการละเมิดเครื่องหมายการค้า และนำข้อค้นพบที่ได้มากำหนดแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้า

2. ขอบเขตด้านประชากร ในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

3. วิธีการศึกษา

แบ่งการดำเนินการวิจัยเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยจะทำการรวบรวมข้อมูลทางเอกสารที่เกี่ยวข้องจาก หนังสือ หนังสือพิมพ์ออนไลน์ วารสาร เอกสารทางวิชาการ แนวคิดทฤษฎีทางอาชญาวิทยา แนวคิดทฤษฎีเชิงบริหาร พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า กฎหมายแพ่งและอาญาที่เกี่ยวข้อง ระเบียบของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงผลของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเอาข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์เพื่อสร้างกรอบดำเนินการวิจัย

2) กำหนดกลุ่มประชากรและตัวอย่าง

ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์และเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้ถูกละเมิด 2) กลุ่มหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย 3) กลุ่มฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติ

2.1 กลุ่มผู้ถูกละเมิด สัมภาษณ์เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาที่พบจากประสบการณ์โดยตรง และขอข้อคิดเห็นในมุมมองของผู้ถูกละเมิดว่าควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้สภาพปัญหาได้รับการแก้ไข

โดยสัมภาษณ์บริษัทเอกชนซึ่งเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าจำนวน 5 บริษัท

2.2 กลุ่มหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย สัมภาษณ์เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาที่พบจากประสบการณ์ปฏิบัติงานโดยตรง และมุมมองข้อคิดเห็นว่าการปรับเปลี่ยนสิ่งใดเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและผู้ถูกละเมิดได้รับประโยชน์สูงสุด โดยสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 หน่วยงานดังนี้

1. กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษในฐานะผู้ปฏิบัติงานป้องกันและปราบปราม จำนวน 1 คน สัมภาษณ์รองผู้กำกับสอบสวนคดีพิเศษ จำนวน 2 คน รวม 3 คน

2. สถานีตำรวจนครบาล สัมภาษณ์ผู้กำกับ สืบสวนสอบสวน บชน. จำนวน 1 คน

3. กรมการปกครองส่วนการสอบสวนคดีอาญา กระทรวงมหาดไทย สัมภาษณ์ผู้อำนวยการส่วนการสอบสวนคดีอาญา จำนวน 1 คน

2.3 กลุ่มฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร สัมภาษณ์เพื่อให้ทราบถึงมุมมองที่มีต่อปัญหาของผู้มีอำนาจในการออกกฎหมาย และตรวจสอบข้อเท็จจริงจากหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายรวมถึงอำนาจในการจัดสรรนโยบาย งบประมาณ ว่าควรสนับสนุนหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายอย่างไร เพื่อให้หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายมีศักยภาพเพิ่มขึ้น

โดยสัมภาษณ์ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารจำนวน 2 หน่วยงานดังนี้

1. กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ในฐานะตัวแทนหน่วยงานผู้มีอำนาจส่งเสริมนโยบาย การปฏิบัติงานป้องกันและปราบปราม โดยสัมภาษณ์ผู้อำนวยการกองป้องกันปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา จำนวน 1 คน

2. รัฐสภา สัมภาษณ์ประธานคณะกรรมการพาณิชย์และทรัพย์สินทางปัญญา ในฐานะตัวแทน หน่วยงานผู้มีอำนาจรับข้อร้องทุกข์จากราษฎรและตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน และปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย จำนวน 1 คน

3) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วิจัยนี้ใช้แนวทางการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยจะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่มีการวางแผน จัดเตรียมชุดคำถามหรือแบบสัมภาษณ์ และวิธีการสัมภาษณ์ อย่างมีระบบและมีขั้นตอนล่วงหน้า โดยชุดคำถามหรือแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นจากการวิจัยทางเอกสาร จะถูกใช้เป็น เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบปัญหาในงานวิจัยนี้ ซึ่งผู้วิจัยสามารถกำหนดเป็นขั้นตอนได้ดังต่อไปนี้

(1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหลักการและวิธีการในการกำหนดแนวทางการ สัมภาษณ์ เพื่อกำหนดแนวทางให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

(2) เมื่อกำหนดกรอบแนวทางการสัมภาษณ์ตามประเด็นและรูปแบบคำถามที่ต้องการศึกษา

(2.1) แบบสัมภาษณ์ใช้คำถามแบบปลายเปิด

(2.2) ไม่สร้างแบบสัมภาษณ์ให้อยู่ในลักษณะของการถามนำ

(2.3) แบบสัมภาษณ์ต้องไม่ทำให้กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลรู้สึกไม่สบายใจหรืออับอาย

(2.4) ไม่สร้างแบบสัมภาษณ์ที่ต้องการคำตอบในทางวิชาการมากเกินไป

(3) เมื่อแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสร็จสมบูรณ์ ให้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา ตรวจสอบเบื้องต้นในส่วนของความตรงตามเนื้อหา ตลอดจนสำนวนภาษาในการสื่อความหมาย

(4) ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อทำการพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง

(5) ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้

(6) นำแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์แบบไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ตำแหน่งงานและบทบาทหน้าที่ว่าเกี่ยวข้องกับการป้องกัน และปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับการละเมิดเครื่องหมายการค้าอย่างไร ทั้งกลุ่มตัวแทนผู้ถูกละเมิด และกลุ่มตัวแทน หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายและนิติบัญญัติ

ส่วนที่ 2 สาเหตุเกี่ยวกับการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย

ส่วนที่ 3 สภาพปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการปฏิบัติงานของตนในส่วนที่เกี่ยวกับการละเมิด เครื่องหมายการค้าในปัจจุบัน

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับการ ละเมิดเครื่องหมายการค้า

โดยทั้ง 4 ส่วนนี้จะถูกนำมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ 3 ชุด ได้แก่ 1) สำหรับสัมภาษณ์ผู้ถูกละเมิด หรือเจ้าของเครื่องหมายการค้า 2) สำหรับสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย 3) สำหรับ สัมภาษณ์ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหาร

4) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนการวิจัยโดยศึกษาข้อมูลทางเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ข้อกฎหมาย บทความ วารสารวิชาการ และวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Interview)

2.1 ผู้วิจัยประสานเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลกับผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญด้วยตนเอง โดยแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย วิธดำเนินการวิจัย และกำหนดวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

2.2 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการจัดบันทึกการสัมภาษณ์ และทำการบันทึกเสียงโดยขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลสำคัญก่อน (Key Informants)

2.3 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์แยกแยะประเด็นสำคัญ เลือกใช้ข้อมูลเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย และนำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์กับข้อมูลที่ได้จากการวิจัยทางเอกสารในขั้นตอนแรกอีกครั้งหนึ่งเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับข้อมูลของงานวิจัยนี้

3. ผลการศึกษาและอภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 12 คนประกอบไปด้วย ตัวแทนเจ้าของเครื่องหมายบริการจากบริษัทเอกชน ด้านการเงินการธนาคาร จำนวน 1 คน ตัวแทนเจ้าของเครื่องหมายการค้าจากแบรนด์สินค้าเครื่องแต่งกายแฟชั่น จำนวน 1 คน ตัวแทนเจ้าของเครื่องหมายการค้าจากแบรนด์สินค้าแฟชั่น จำนวน 1 คน ตัวแทนเจ้าของเครื่องหมายการค้าจากแบรนด์สินค้ากระเป๋า จำนวน 1 คน ตัวแทนเจ้าของเครื่องหมายการค้าจากแบรนด์สินค้าเครื่องประดับสตรี จำนวน 1 คน

ผู้กำกับ การกลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการสืบสวนสอบสวน กองบัญชาการตำรวจนครบาล จำนวน 1 คน รองผู้กำกับ (สอบสวน) 1 บก.ปอส กองบังคับการปราบปรามคดีการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ จำนวน 1 คน รองผู้กำกับ 1 บก.ปอส กองบังคับการปราบปรามคดีการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ จำนวน 1 คน สารวัตร (สอบสวน) บก.ปอส กองบังคับการปราบปรามคดีการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการส่วนการสอบสวนคดีอาญา กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จำนวน 1 คน

ผู้อำนวยการกองป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ จำนวน 1 คน ประธานคณะกรรมการพิจารณาการพาณิชย์และทรัพย์สินทางปัญญา รัฐสภา จำนวน 1 คน

2. ผลการศึกษสาเหตุเกี่ยวกับการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย

พบว่าการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย มีสาเหตุมาจาก ผู้กระทำความผิด เหยื่อ และโอกาสที่เหมาะสมได้แก่ 1) ค่านิยมและความต้องการของผู้บริโภคไม่สอดคล้องกับรายได้ 2) ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นแรงจูงใจให้ผู้ละเมิดกระทำความผิด 3) เจ้าของเครื่องหมายการค้าประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ 4) เจ้าของเครื่องหมายการค้าไม่ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย 5) สภาพการบังคับใช้กฎหมายเอื้อต่อการกระทำความผิด 6) หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายปรับตัวสู่การละเมิดเครื่องหมายการค้าทางออนไลน์มากขึ้น

3. ผลการศึกษาสภาพปัญหาในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย

พบว่า สภาพปัญหาในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย มาจากปัญหาการบริหารภายใน ได้แก่ ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ ปัญหาด้านการบริหารจัดการ และสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ ปัญหาด้านการเมือง ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านเทคโนโลยี ปัญหาด้านสังคม

ปัญหาด้านบุคลากร ได้แก่ 1. บุคลากรขาดแคลน 2. บุคลากรไม่เชี่ยวชาญ ปัญหาด้านงบประมาณ ได้แก่ 1. ขาดงบประมาณสำนักงาน 2. ขาดค่าเดินทางค่าที่พักของผู้ปฏิบัติงาน 3. ขาดงบประมาณในการจัดอบรมพัฒนา

บุคลากร ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ 1. ขาดอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ 2. ขาดพื้นที่สำหรับเก็บของกลาง 3. ขาดยานพาหนะสำหรับปฏิบัติหน้าที่ 4. ขาดอุปกรณ์สำนักงาน ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ 1. การทุจริตของเจ้าหน้าที่ 2. การจัดอบรมบุคลากรไม่มีแบบแผนที่แน่นอน

ปัญหาด้านการเมือง 1. ระเบียบการไต่ถามของเจ้าหน้าที่ตำรวจ 2. บทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การไม่มีบทบัญญัติโทษสำหรับการละเมิดเครื่องหมายการค้าทางออนไลน์โดยตรง ความล่าช้าของกฎหมายลงชาย การไม่มีบทบัญญัติโทษสำหรับผู้ให้เข้าพื้นที่เก็บสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้า การไม่มีบทบัญญัติโทษสำหรับผู้ให้บริการเซิร์ฟเวอร์แก่ผู้ละเมิดเครื่องหมายการค้า การไม่มีบทบัญญัติโทษสำหรับผู้บริโภค กระทรวงพาณิชย์ไม่มีอำนาจในการสืบสวนสอบสวน จับกุม 3. ภารกิจด้านความมั่นคงของประเทศ ได้แก่ การอารักขาบุคคลสำคัญ การควบคุมฝูงชน (การชุมนุม)

4. ผลการวิเคราะห์แนวทางการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย

พบว่า แนวทางในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย มีทั้งสิ้น 6 แนวทาง ประกอบด้วย

1) การปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึก ได้แก่ การปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกให้กับผู้บริโภค การปลูกฝังค่านิยมให้กับผู้ละเมิดเครื่องหมายการค้า การปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกให้กับคนในสังคม การปลูกฝังค่านิยมให้กับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย

2) การเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องและยกเลิกระเบียบที่ไม่จำเป็น ได้แก่ การเพิ่มบทบัญญัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับการละเมิดเครื่องหมายการค้าทางออนไลน์ และมาตรการยืนยันตัวตนเจ้าของเครื่องหมายการค้า ก่อนโพสต์ลงโซเชียลมีเดีย การเพิ่มอัตราโทษสำหรับการละเมิดเครื่องหมายการค้า ใน พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า การเพิ่มบทบัญญัติโทษสำหรับผู้ให้เข้าพื้นที่เก็บสินค้าและผู้ให้บริการเซิร์ฟเวอร์สำหรับผู้ละเมิดเครื่องหมายการค้า การพัฒนากฎหมายลงชาย การยกเว้นขั้นตอนการขอหมายค้นสำหรับการป้องกันปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้า การเพิ่มมาตรการลงโทษเจ้าหน้าที่ผู้รับผลประโยชน์อันมิชอบโดยเด็ดขาด การเพิ่มอำนาจให้กระทรวงพาณิชย์ การยกเลิกระเบียบการไต่ถามของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

3) การเพิ่มงบประมาณสนับสนุนการปฏิบัติงานทุกด้านของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย ได้แก่ การเพิ่มงบประมาณสำหรับการจ้างอัตรากำลังพลเพิ่มให้เพียงพอต่อปริมาณงาน การเพิ่มงบประมาณจัดอบรมบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญ การเพิ่มงบประมาณ สำหรับจัดซื้ออุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ อุปกรณ์สำนักงาน ยานพาหนะ สถานที่จัดเก็บคดีแยกของกลาง และอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์สำหรับการเช็ค IP ของผู้กระทำความผิด การเพิ่มงบประมาณสำหรับการเดินทางไปปฏิบัติงาน ได้แก่ ค่าน้ำมัน ค่าสถานที่พัก เบี้ยเลี้ยงพิเศษสำหรับเจ้าหน้าที่ซึ่งลงพื้นที่ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้า

4) การสร้างหลักสูตรอบรมเจ้าหน้าที่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทั้งในด้านของทักษะเฉพาะสำหรับการปฏิบัติงาน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

5) การจัดตั้งสมาคมเจ้าของเครื่องหมายการค้า มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นศูนย์รวมความช่วยเหลือระหว่างผู้ประกอบการด้วยกัน และระหว่างผู้ประกอบการกับหน่วยงานของรัฐในลักษณะบูรณาการ

(1) ลดราคาสินค้าที่ถูกต้องตามกฎหมาย

(2) สร้างอาชีพใหม่ให้แก่ผู้ละเมิดเครื่องหมาย

4. สรุปผล

สามารถแยกสรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ ดังนี้

1. สาเหตุเกี่ยวกับการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย

จากผลการศึกษาพบว่ามีความสอดคล้องกับทฤษฎีทางอาชญาวิทยา ได้แก่ ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม กล่าวคือสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมเกี่ยวกับการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทยนั้น ประกอบไปด้วยสาเหตุ

ที่มาจากอาชญากรหรือผู้กระทำผิด สาเหตุที่มาจากเหยื่อ และสาเหตุที่มาจากโอกาสที่เหมาะสม (เสกสันต์ เครือคำ, 2558) สอดคล้องกับข้อมูลดังต่อไปนี้

1) สาเหตุจากผู้กระทำผิด จากผลการศึกษาพบว่าสาเหตุของการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทยซึ่งมาจากการกระทำผิดนั้น ได้แก่สาเหตุที่มาจากตัวของผู้บริโภคและผู้ละเมิดเครื่องหมายการค้า จากการสัมภาษณ์พบว่า ค่านิยมและความต้องการของผู้บริโภคไม่สอดคล้องกับรายได้ส่งผลให้มีความต้องการซื้อสินค้าที่มีการละเมิดเครื่องหมายการค้า และในขณะเดียวกันผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์เป็นแรงจูงใจให้ผู้ละเมิดกระทำความผิดพฤติกรรมของผู้บริโภค

2) สาเหตุจากเหยื่อ จากผลการศึกษาพบว่าสาเหตุของการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทยซึ่งมาจากเหยื่อนั้น เป็นผลมาจากพฤติกรรมบางอย่างของเหยื่อหรือเจ้าของเครื่องหมายการค้าเอง สอดคล้องกับ ทฤษฎีปกติวิสัย (Routine activity theory) กล่าวคือ การทำการตลาดออนไลน์อย่างสม่ำเสมอโดยขาดมาตรการป้องกันที่ดีนั้นส่งผลให้ผู้ละเมิดเครื่องหมายการค้าสามารถเข้าถึงตัวสินค้าและกระทำการลอกเลียนแบบได้โดยง่าย นอกจากนี้ การไม่ตื่นตัวและเพิกเฉยต่อการหาตราการป้องกันตนเองนี้ก็ได้อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ละเมิดเครื่องหมายการค้ากระทำความผิด

พฤติกรรมของเหยื่อหรือเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรรัตน์ มีปรีชา (2554) ที่พบว่า การดำเนินชีวิตของคนในสังคมปัจจุบันมีความเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก การโฆษณา, การสื่อสารเครื่องหมายการค้าสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้โดยตรงและมีต้นทุนต่ำ แต่อย่างไรก็ดีในปัจจุบันไม่มีการควบคุมการเผยแพร่ของเครื่องหมายการค้าอย่างเข้มงวด ทั้งยังพบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในหลายรูปแบบ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Basma, Dima (2016) ที่พบว่า ปัญหาของการละเมิดเครื่องหมายการค้า มาจากมิติในการที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าพยายามจะสื่อสารแบรนด์ไปสู่ผู้บริโภค

3) สาเหตุจากโอกาสที่เหมาะสม

(1) สภาพการบังคับใช้กฎหมายเอื้อต่อการกระทำความผิด

จากผลการศึกษาพบว่าสาเหตุของการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทยซึ่งมาจากโอกาสที่เหมาะสมนั้น พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ได้มีการปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด บังคับใช้กฎหมายไม่เข้มงวดและบางกรณีเป็นเรื่องของการมีผลประโยชน์แอบแฝง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิภพ พชรภักดิ์ (2555) ที่ได้กล่าวถึงสาเหตุของการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญามาจาก ปัญหาในเรื่องตัวบทกฎหมาย และปัญหาในด้านการจับกุม

(2) หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายปรับตัวสู่การละเมิดเครื่องหมายการค้าทางออนไลน์ไม่ทัน จากผลการวิจัยพบว่าสาเหตุของการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทยซึ่งมาจากโอกาสที่เหมาะสมนั้น เป็นผลมาจากการปรับตัวเข้าสู่การป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าทางออนไลน์ไม่ทัน ทั้งเจ้าของเครื่องหมายการค้าและหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายพบการกระทำความผิดผ่านช่องทางออนไลน์กันมากขึ้น ในขณะที่ฝ่ายบริหารเองยอมรับว่า การขายสินค้าละเมิดบนอินเทอร์เน็ต จับกุมได้ยากและในขณะนี้ กลไกการบังคับใช้กฎหมายของไทยยังไม่เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหา สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรัตน์ มีปรีชา (2554) ซึ่งการวิจัยนี้ได้มีการเสนอแนะให้มีมาตรการ ในการกำจัดการเผยแพร่เครื่องหมายการค้าที่ผิดกฎหมาย โดยในส่วนของภาครัฐนั้นควรมีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ให้ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดละเมิดเครื่องหมายการค้าทางออนไลน์

2. สภาพปัญหาในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย

จากผลการศึกษาพบว่าสภาพปัญหาในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย มาจากปัญหาในการบริหารทรัพยากรภายใน และปัญหาจากสภาพแวดล้อมภายนอกนั้น มีความสอดคล้องกับทฤษฎีเชิงบริหาร 4M และ PEST ศูนย์เศรษฐกิจประยุกต์ (2557) โดยจะสามารถอธิบายได้ดังนี้ 1) การบริหารทรัพยากร ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ ซึ่งเป็นปัจจัยภายใน และ 2) การบริหารปัจจัยที่ไม่อาจควบคุมได้ ได้แก่ การเมือง สังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก

1) ปัญหาด้านการบริหารจัดการทรัพยากรภายใน

(1) ปัญหาด้านบุคลากร

จากผลการศึกษาพบว่า บุคลากรซึ่งปฏิบัติงานด้านการป้องกันปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในปัจจุบัน ประสบภาวะการขาดแคลนกำลังคน และบุคลากรไม่มีความเชี่ยวชาญเท่าที่ควร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภฤกษ์ เคหะทุม (2560) ซึ่งการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจยังขาดความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งหมายความว่ารวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องและทักษะที่จำเป็นในด้านต่าง ๆ

(2) ปัญหาด้านงบประมาณ

จากผลการศึกษาพบว่า งบประมาณสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าไม่มีความเพียงพอต่อสภาพในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับการวิจัยของพิภพ พัทธลภัส (2555) และ ศุภฤกษ์ เคหะทุม (2561) ที่พูดถึงปัญหาในการจับกุมผู้กระทำความผิด อุปกรณ์ และความเชี่ยวชาญของบุคลากร ซึ่งต้องมีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยงบประมาณทั้งสิ้น

(3) ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์

จากผลการศึกษาพบว่า การป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทยยังขาดอุปกรณ์การปฏิบัติงานที่สำคัญอยู่ ได้แก่ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ พื้นที่สำหรับเก็บของกลาง อุปกรณ์สำนักงาน รถยนต์สำหรับปฏิบัติหน้าที่ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของวิทยา ราชแก้ว (2558) ซึ่งผลการศึกษาพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน เกิดจากการขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ขาดความทันสมัยด้านเทคโนโลยี ขาดยานพาหนะ น้ำมันเชื้อเพลิงไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ และ ศุภฤกษ์ เคหะทุม (2561) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัย เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

(4) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ

จากผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการภายในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทยยังคงประสบปัญหา ส่งผลให้การปฏิบัติงานยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ปัญหาการบริหารงานภายในที่พบได้แก่ ปัญหาการทุจริตและปัญหาการจัดอบรมบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤกษ์ เคหะทุม (2561) ที่พบว่าปัญหาในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญามาจากการที่เจ้าหน้าที่ขาดความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติหน้าที่

2) ปัญหาด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายนอก

(1) ปัญหาด้านการเมือง

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางการเมืองซึ่งส่งผลให้การป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าภายในประเทศไทยประสบกับอุปสรรคได้แก่ ระเบียบการไว้ทรงผมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ บทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ภารกิจด้านความมั่นคงของประเทศ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ อติรัตน์ หนังสือ (2561) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า กฎหมายลงขาย มีกรอบที่ค่อนข้างแคบและล้าสมัยเป็นอย่างมากและต้องมีการนำเอากฎหมายอาญามาปรับสำหรับการเพิ่มบทบัญญัติโทษสำหรับผู้บริโภคนั้น และจากการสัมภาษณ์มีหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องท่านหนึ่ง เห็นด้วยกับแนวความคิดนี้ ซึ่งเป็นนโยบายสำหรับการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าของท่านลงกรณ์ พลบุตร สมัยที่ดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี เล็กประยูร (2553) ซึ่งมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการเพิ่มบทบัญญัติโทษสำหรับผู้บริโภคซึ่งสนับสนุนการกระทำความผิดละเมิดเครื่องหมายการค้า แต่อย่างไรก็ตาม บุคคลส่วนใหญ่ยังคงไม่เห็นด้วยกับแนวความคิดนี้โดยมีความเห็นว่าผู้ที่สมควรรับโทษคือผู้ละเมิดเครื่องหมายการค้า ผู้บริโภคไม่ควรมีความรับผิดชอบ เพียงแต่มีการปลุกฝังค่านิยมและให้ความรู้ก็เพียงพอแล้ว

กลุ่มอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย จากการสัมภาษณ์พบว่า หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายต้องการให้ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ เข้ามามีบทบาทโดยตรงสำหรับ

การสืบสวน สอบสวน และจับกุม การกระทำความผิดเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เนื่องจากว่ากรมทรัพย์สินทางปัญญาเป็นหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญมากที่สุด

ภารกิจด้านความมั่นคงของประเทศ สถานการณ์การชุมนุมในปัจจุบันเป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทยเนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องสูญเสียกำลังคนไปกับการรักษาความปลอดภัยให้ประชาชนรวมไปถึงการควบคุมสถานการณ์ที่มีความรุนแรงต่าง ๆ สอดคล้องกับ ปิปปิ (2563) ซึ่งได้นำเสนอข่าวการชุมนุมของคณะราษฎรซึ่งมีความยืดเยื้อมาจนถึงปัจจุบัน

(2) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

จากผลการศึกษาพบว่า ภาวะทางเศรษฐกิจที่ฝืดเคืองส่งผลให้ ผู้บริโภคมีรายได้ไม่สอดคล้องกับความต้องการที่จะซื้อสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้า และในขณะเดียวกันสภาวะเศรษฐกิจก็ส่งผลให้ผู้ละเมิดเครื่องหมายการค้าเกิดความกดดัน จึงใช้วิธีผิดกฎหมายเพื่อแสวงหารายได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี เล็กประยูร (2553) และ พิชภ พชรภักธ (2555) ที่พบว่า ผู้บริโภคเลือกซื้อสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้า เนื่องจากมีราคาถูก และความต้องการของผู้บริโภคกับผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ทำให้ผู้ละเมิดเครื่องหมายการค้ากระทำความผิดอย่างต่อเนื่อง

(3) ปัญหาด้านสังคม

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางสังคมซึ่งส่งผลให้การป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าภายในประเทศไทยประสบกับอุปสรรคได้แก่ ผู้กระทำความผิดช่วยเหลือกัน สังคมมองการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในแง่ลบ ผู้กระทำความผิดดื้อแพ่งไม่ให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี เล็กประยูร (2553) ที่กล่าวถึงปัญหาการรับสินบนของหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย และ ศุภฤกษ์ เคหะทุม (2561) ที่กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งการกระทำความผิด เนื่องจากผู้ละเมิดลิขสิทธิ์หลายรายร่วมมือกันปกปิดข้อมูล นอกจากนี้ในส่วนของภาคประชาชนหรือสังคมนั้นยังมองการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในแง่ลบ ในส่วนของการที่ผู้กระทำความผิดดื้อแพ่งจากการสัมภาษณ์พบว่า เมื่อผู้กระทำความผิดหรือผู้ละเมิดเครื่องหมายการค้าถูกจับได้มักแสดงกิริยาไม่สำนึกในการกระทำความผิด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี เล็กประยูร (2553) ซึ่งเสนอแนะให้มีการปลูกฝังจิตสำนึกให้เคารพสิทธิของผู้อื่นตั้งแต่ระดับโรงเรียนและมหาวิทยาลัย

(4) ปัญหาด้านเทคโนโลยี

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางเทคโนโลยีซึ่งส่งผลให้การป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าภายในประเทศไทยประสบกับอุปสรรค สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภฤกษ์ เคหะทุม (2561) ที่กล่าวถึงอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจว่ายังมีความทันสมัยมากพอ และ วิจัยของ วรรัตน์ มีปรีชา (2554) ซึ่งกล่าวว่า ควรมีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ให้ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดละเมิดเครื่องหมายการค้าทางออนไลน์

3. แนวทางการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย

จากข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหามาครอบคลุมกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยแบ่งออกเป็น 6 แนวทาง

1) การปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกให้กับสังคม

จากผลการศึกษาพบว่า หากต้องการให้การแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพจึงต้องเริ่มจากการปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกให้กับผู้บริโภค ผู้ละเมิดเครื่องหมายการค้า คนในสังคม และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับงานป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย โดยภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชนต้องมีการร่วมมือกันอย่างบูรณาการเพื่อทำให้การรณรงค์และปลูกฝังค่านิยมดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความต่อเนื่อง แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัย ของ สุมาลี เล็กประยูร (2553) ที่ได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหามาให้มีการปลูกฝังจิตสำนึกให้เคารพสิทธิของผู้อื่น โดยควรเริ่มตั้งแต่ระดับโรงเรียนและมหาวิทยาลัย

2) การเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องและยกเลิกระเบียบที่ไม่จำเป็น

จากผลการศึกษาพบว่า เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากขึ้น ควรมีการปรับปรุงข้อกฎหมาย เพิ่มข้อกฎหมาย และยกเลิกระเบียบที่ไม่จำเป็นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิภพ พชรภักดิ์ (2555) ซึ่งได้กล่าวถึงประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินคดีด้านทรัพย์สินทางปัญญาวามาจากปัญหาในเรื่องของตัวบทกฎหมาย นอกจากนี้ สุมาลี เล็กประยูร (2553) ยังได้นำเสนอแนวทางให้หน่วยงานของรัฐต้องเพิ่มบทลงโทษให้รุนแรงและทำการปราบปรามอย่างจริงจัง สอดคล้องกับ พรทิภา บัวชุม (2560) ซึ่งได้เสนอแนะให้ควรมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับของหม้ายการค้าในปัจจุบัน อิตารัตน์ หนังสือ (2561) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนากฎหมายลงขาย และ วรรัตน์ มีปรีชา (2554) ที่เสนอแนวทางให้มีการเพิ่มเติมกฎหมายให้ครอบคลุมถึงประเด็นการละเมิดเครื่องหมายการค้าทางออนไลน์ รวมไปถึงมาตรการที่จำเป็นสำหรับการยืนยันตัวตนของเจ้าของเครื่องหมายการค้า

3) การเพิ่มงบประมาณสนับสนุนการปฏิบัติงานทุกด้านของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย

จากผลการศึกษาพบว่า การแก้ไขปัญหาดังกล่าว สามารถทำได้โดยการเพิ่มงบประมาณเพื่อให้เพียงพอต่อการพัฒนาทุกด้านได้แก่ 1) เพิ่มงบประมาณสำหรับการจ้างอัตรากำลังพลเพิ่มให้เพียงพอต่อปริมาณงาน 2) เพิ่มงบประมาณจัดอบรมบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญ 3) เพิ่มงบประมาณ สำหรับจัดซื้ออุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ อุปกรณ์สำนักงาน ยานพาหนะ สถานที่จัดเก็บและคัดแยกของกลาง อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ สำหรับการเช็ค IP (internet protocol) ของผู้กระทำละเมิด 4) เพิ่มงบประมาณสำหรับการเดินทางไปปฏิบัติงาน ได้แก่ ค่าน้ำมัน ค่าสถานที่พัก เบี้ยเลี้ยงพิเศษสำหรับเจ้าหน้าที่ซึ่งลงพื้นที่ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้า

4) การสร้างหลักสูตรอบรมเจ้าหน้าที่

จากผลการศึกษาพบว่า ในปัจจุบันเจ้าหน้าที่ซึ่งเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย ยังคงประสบปัญหาขาดความรู้และความเชี่ยวชาญรวมไปถึงทักษะที่จำเป็นในการคัดแยกและตรวจดูของกลาง ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมาตรฐาน จึงควรมีการสร้างหลักสูตรเฉพาะขึ้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เรียนรู้ข้อกฎหมายรวมไปถึงทักษะที่จำเป็น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภฤกษ์ เคหะทุม (2561) ศึกษาวิจัยเรื่อง ซึ่งได้เสนอให้มีการพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากร ทั้งด้านขององค์ความรู้ รวมไปถึงความสามารถทักษะเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

5) การจัดตั้งสมาคมเจ้าของเครื่องหมายการค้าแห่งประเทศไทย

จากผลการศึกษาพบว่า หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายของรัฐยังไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้ด้วยข้อจำกัดหลายประการ ดังนั้น เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง จึงควรมีการจัดตั้งสมาคมเจ้าของเครื่องหมายการค้าแห่งประเทศไทยขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มเจ้าของเครื่องหมายการค้าได้พบปะ แลกเปลี่ยน และร่วมกันแก้ไขปัญหา

6) การฟื้นฟูเศรษฐกิจภายในประเทศ

จากผลการศึกษาพบว่า สาเหตุที่เป็นแรงกระตุ้นให้ผู้บริโภคเลือกซื้อสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้า และผู้กระทำความผิดเลือกจำหน่ายสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้า นั้น เป็นผลมาจากภาวะทางเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ จึงควรมีการดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) ลดราคาสินค้าที่ถูกต้องตามกฎหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐนันท์ ทองทรัพย์ (2558) ซึ่งได้นำเสนอแนวทางเพื่อให้การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาน้อยลงด้วยวิธีการลดราคาสินค้าถูกกฎหมาย เพื่อเป็นการดึงดูดผู้บริโภค 2) สร้างอาชีพใหม่ให้แก่ผู้ละเมิดเครื่องหมายการค้า การสร้างองค์ความรู้ให้ผู้ละเมิดเครื่องหมายการค้าเกิดความคิดสร้างสรรค์ที่จะประกอบธุรกิจของตนเอง เป็นการลดโอกาสในการกระทำความผิด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี เล็กประยูร (2553) ซึ่งได้นำเสนอแนวทางการป้องกันการเกิดสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้า โดยให้หน่วยงานของรัฐส่งเสริม และให้ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์แก่คนในสังคมเพื่อให้หันมาสร้างตราสินค้าของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากข้อค้นพบในงานวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย ดังนี้

(1) ด้านเจ้าของเครื่องหมายการค้า เจ้าของเครื่องหมายการค้าควรมีการปรับทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปราม คติมาตรการเพื่อดูแลเครื่องหมายการค้าของตนในเบื้องต้นและควรรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งสมาคม

(2) ด้านหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายควรตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง ควรมีการพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงาน เสริมสร้างแนวคิดบวกในการปฏิบัติงาน

(3) ด้านฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารควรมีการเพิ่มงบประมาณประจำปี เพื่อพัฒนาบุคลากร และจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างกำลังใจให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงการปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกให้แก่เจ้าหน้าที่และบุคคลทั่วไปในสังคม และผลักดันการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งถัดไป

(1) ด้านประเด็นที่ศึกษา ในการวิจัยครั้งถัดไปควรมีการวิจัยประเด็นสภาพปัญหาในการป้องกันปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ เพื่อนำสภาพปัญหาที่พบมากระดัดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการศึกษากฎหมายและข้อตกลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องว่ามีความสอดคล้องตามหลักสากลและสามารถบังคับใช้ได้หรือไม่เมื่อเกิดกรณีพิพาทเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ

(2) ด้านระเบียบวิธีวิจัย การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการเชิงคุณภาพ ดังนั้นในการวิจัยครั้งถัดไป จึงควรมีการทำวิจัยในเชิงปริมาณเพื่อค้นหาตัวแปรใหม่ที่ส่งผลต่อการป้องกันและปราบปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ต่อไป

5. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน จากคณะกรรมการพาณิชย์และทรัพย์สินทางปัญญา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ กองบัญชาการตำรวจนครบาล กองบังคับการปราบปรามคดีการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ส่วนการสอบสวนคดีอาญา กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และตัวแทนจากหน่วยงานเจ้าของเครื่องหมายการค้าทุกท่าน

6. เอกสารอ้างอิง

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2560). สถิติการปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ปี พ.ศ. 2559 - 2560 (ม.ค. - มิ.ย.).

สืบค้นจาก <http://https://www.ipthailand.go.th/th/protect-005/item/1>.

คมชัดลึก. (2557, 27 มกราคม). คนไทยมั่นใจตำรวจในระดับต่ำ. คมชัดลึก. สืบค้นจาก <https://www.komchadluek.net/news/scoop/177645>

ณรงค์ยศ มหิทธิวาณิชชา. (2563, 8 กุมภาพันธ์). สถิติและพฤติกรรมการใช้ Social media ทั่วโลก Q1 ปีปีปี 2020. THE FLIGHT. สืบค้นจาก <https://www.twfdigital.com/blog/2020/02/global-social-media-usage-stats-q1-2020/>

ณัฐนันท์ ทองทรัพย์. (2558). สาเหตุการละเมิดลิขสิทธิ์ซีดี ศึกษากรณีกลุ่มผู้ขายในจังหวัดพิษณุโลก. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น.) บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ สืบค้นจาก <https://www.western.ac.th/westernnew/admin/uploaded>

- ธิดารัตน์ หนังสือ. (2561). การพัฒนามาตรการป้องกันการลวงขายสินค้าตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ) สืบค้นจาก http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/3995/1/tidarat_nang.pdf.
- ไทยโพสต์. (2561, 16 ตุลาคม). โพลแฉสินบนตำรวจ จราจรเข้มปั ยาเสพติดตามมาติด ๆ คดีละเมิดทางเพศยังเรียกเอาเงิน. ไทยโพสต์. สืบค้นจาก <https://www.thaipost.net/main/detail/20039>
- บีบีซีนิวส์. (2563, 30 ตุลาคม). แพลตฟอร์มนักศึกษา ถึง ชุมชนใหญ่ของ “คณะราษฎร 2563” ลำดับเหตุการณ์ชุมนุมทางการเมืองปี 2563. บีบีซีนิวส์. สืบค้นจาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-54741254>
- พรทิภา บัวชุม. (2560). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำที่กระหิณสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าจดทะเบียน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์) สืบค้นจาก <http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/161671.pdf>.
- พิภพ พัชรภักดิ์. (2555). รูปแบบและวิธีการกระทำความผิดคดีทรัพย์สินทางปัญญา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- วรรัตน์ มีปรีชา. (2554). ปัญหาการละเมิดเครื่องหมายการค้าบนเครือข่ายสังคม กรณีสืบศึกษา : Facebook และ Twitter สินค้าละเมิด. นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วิทยาราชแก้ว. (2558). แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของตำรวจฝ่ายสืบสวนกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สืบค้นจาก https://www.rsu.ac.th/cja/IS/11-WITTAYA%20_RATCHAKEAW-2558.pdf
- ศุภฤกษ์ เคหะทุม. (2560). ปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามการกระทำความผิดการละเมิดลิขสิทธิ์ซีดีเพลงและภาพยนตร์ : กรณีสืบศึกษาเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการกองกำกับการ 4 กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล.) บทความวิจัยวิทยานิพนธ์ สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/issmu/article/view/146483/107989>.
- สำนักงานงบประมาณและการเงิน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2563, 15 พฤษภาคม). ที่ 0010.113/962.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2561, 2 พฤษภาคม). ที่ 0013.121/387. แจ้งเวียนระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการปฏิบัติตนของข้าราชการตำรวจเมื่อแต่งเครื่องแบบ พ.ศ. 2561.
- สุมาลี เล็กประยูร. (2553). ทรัพย์สินทางปัญญาและคุณค่าแห่งแบรนด์. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.) บทความวิจัยวิทยานิพนธ์ สืบค้นจาก http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/july_sep_10/pdf/aw31.pdf
- เสกสัน เครือคำ, พันตำรวจโท ดร. (2558). อาชญากรรม อาชญาวิทยา และงานยุติธรรมอาญา. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- koi_la_zy. (2556). กำเนิดมนุษย์บรรพบุรุษโลก. สืบค้นจาก <http://https://teen.mthai.com>
- PTV Online. (2563, 16 มกราคม). มหาตไทยประกาศจำนวนประชากรไทยล่าสุดกว่า66ล้านคน. PPTV Online. สืบค้นจาก <https://www.pptvhd36.com/news>.
- Basma, Dima (2016). The nature, scope, and limits of modern trademark protection : a luxury fashion industry perspective. (Thesis, University of Manchester). Retrieved from <http://web.a.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=3&sid=9a804a8c-1ab3-411b-854a>